3257

6275.

ARCHIWUM M. KRAKOWA.

Sprawozdanie i wnioski

w sprawie powiększenia etatu Miejskiej Izby Obrachunkowej wraz z Kasą Miejską.

Od roku 1901 kiedy Rada miasta uregulowała etat Miejskiej Izby Obrachunkowej — zatem prawie lat dziesięć — etat ten nie uległ żadnej zmianie.

Dziesięć lat, to okres czasu długi, wśród którego siłą rzeczy stosunki znacznie zmienić się musiały, a cóż dopiero gdy zważy się, że to epoka najświetniejszych lat rozwoju miasta, w której jego administracya kwitnie inicyatywą, tworzy różnego rodzaju rentowne zakłady miejskie, wznosi liczne budowle gminne, przeprowadza asanacyę miasta, a swoją działalność wieńczy przyłączeniem do Krakowa gmin podmiejskich — stwarza Wielki Kraków.

Powstają też nowe agendy — rośnie praca, lecz gdy administracyjnie rozstrzeliwa się ona na poszczególne wydziały, to pod względem finansowym i rachunkowym spada na jeden tylko wydział — »Miejską Izbę Obrachunkową«.

Od lat przeto kilku Miejska Izba Obrachunkowa ugina się pod ciężarem agend coraz liczniejszych i trudniejszych i w swym obecnym składzie etatu nie byłaby już w stanie odpowiedzieć zadaniu, jakie będzie mieć do rozwiązania od chwili powiększenia Krakowa.

Przytoczone niżej daty, dają obraz wzrostu czynności w Miejskiej Izbie Obrachunkowej:

Jeszcze w roku 1901 było ogółem 15 funduszów — gdy obecnie jest ich 30 — przybyło zatem funduszów **100**%, a mianowicie:

1) Fundusz inwestycyjny I. z roku 1904.
2) » » II. » 1907.
3) » » III. » 1910.
4) » budowy Muzeum techniczno-przemysłowego.
5) » » kolektora lewobrzeżnego.
6) » domu im. Jana Matejki i Muzeum im. Czapskiego.
7) » Conto-Corrente.
8) » wodociągowy.
9) » Conto-Corrente pożyczki gminnej.
10) » gruntów pofortecznych.
11) » krajowy sierocy.
12) » urzędu pośrednictwa pracy.
13) » uporządkowania miasta, wynikający z ustawy budowlanej z marca 1910.
14) » miejskiego składu węgla.
15) » fabryki płyt betonowych.

Ponadto od roku 1901 powstały następujące zakłady miejskie i przybyły czynności, które mają stały wpływ na agendy Miejskiej Izby Obrachunkowej:

1) **Zakład czyszczenia miasta**, który spowodował założenia IV. etatowej księgi, liczne listy płac, kaucye, wypłatę robotników, grzywny porządkowe, badanie rachunków dostaw i ich wypłata etc.

2) **Elektrownia miejska** — obliczenia z nią, wypłata rachunków za światło i instalacye. Przeprowadzenie zakupna akcyi krakowskiej Spółki tramwajowej.

3) **Centralna targowica** miejska: Badania rachunków, ich wypłata, kaucye, szkontra kasy, wypłata funkcyonaryuszów.

4) **Fabryka płyt betonowych:** Wypłata robotników i funkcyonaryuszów, listy płac, sprawdzanie i wypłata rachunków dostawy, prowadzenie ksiąg etc.

5) **Biuro drogowe miejskie**: Listy płac, wypłata robotników i funkcyonaryuszów, przypis zwrotów za roboty brukarskie i przypis należytości za składanie materyałów budowl.

6) **Biuro aprowizacyjne**: Odbiór opłat targowych od woźnych, kontrola, szkontrowanie bloków, ksiąg, druków.

7) **Stary teatr**: Kontrola dochodów z czynszów i garderoby, sprawdzanie rachunków dostawy etc.

8) **Przedsiębiorstwo ozdabiania grobów na cmentarzu**: Wykonywanie kontroli rachunkowej, obliczenia inkasa i odstawianie gotówki do Kasy Miejskiej.

9) **Park Dra Jordana**: Wypłata robotników, sprawdzanie list płac, sprawdzanie i wypłata rachunków.

10) **Emisya obligów gminnych**, ich wypłata po wylosowaniu, wypłata kuponów, utrzymywanie ewidencyi obligów i kuponów i z temi obligami złączone transakcye finansowe.

11) **Kontrola ksiąg tramwajowych** ze względu na podatek.

12) **Kontrola 10% podatku** od widowisk, pobór tegoż podatku.

Kiedy w roku 1901 wpłynęło do Miejskiej Izby Obrachunkowej 4,653 tzw. videatów, to w roku 1907 było ich 8.135, w roku 1909 wpływ dosięgnął cyfry 9.112, a w roku 1910 przekroczył 10.000.

Asygnat i aktów *brevi manu* otrzymała Miejska Izba Obrachunkowa do załatwienia:

w roku	1901	. .	sztuk 9.281
»	1907	. .	» 18.309
»	1909	. .	» 19.912
»	1910	. .	» 25.300

Tak zwiększający się wpływ aktów wywołał potrzebę zaprowadzenia dla dziennika podawczego **indeksu** dla szybszej oryentacyi i łatwiejszego odszukania aktów.

Daty te świadczą, że czynności **Miejskiej Izby Obrachunkowej** od roku 1901, t. j. od czasu ostatniej regulacyi wzrosły przeszło **w dwójnasób** i że w świetle powyższych dat — przeprowadzenie nowej regulacyi etatu staje się koniecznością *sine qua non*.

Nie wszystko dało się tu przytoczyć i wymienić, ale należy jeszcze wspomnieć, że agendy istniejące już przed rokiem 1901 dziś także uległy znacznej zmianie.

Klasycznym tego przykładem jest **fundusz miejski,** który przed dwoma laty rozdzielić trzeba było tak w przychodach, jak i rozchodach na dwa tomy i likwidacyę powierzyć zamiast dwom — czterem urzędnikom.

Także dodatki gminne załatwiane dawniej przez jednego urzędnika — prowadzi obecnie dwóch funkcyonaryuszów, którym w czasie płatności podatków trzecią dodaje się siłę.

Nic to dziwnego, gdy zważy się, że budżet roku 1901 w dochodach i rozchodach obejmował kwoty po koron **2,600.000**, gdy tymczasem budżet roku 1910 obejmuje już kwoty po koron **4,600.000**. Zatem nie uwzględniając jeszcze Wielkiego Krakowa zwiększył się dwa razy.

I wskutek tego, gdy w roku 1901 w przychodach i rozchodach funduszu miejskiego było artykułów **14.000**, to w roku 1909 było ich **20.000**, a w roku 1910 należy spodziewać się, że będzie ich **25.000.**

Tak mniej więcej rosną i inne dawne fundusze i agendy.
Obecnie Miejska Izba Obrachunkowa łącznie z Kasą miejską liczy posad etatowych:

1	dyrektor	ranga	VII
1	radca rachunkowy	»	VIII
1	rewident techniczny	»	VIII
1	likwidator	»	VIII
3	starszych adjunktów	»	IX
5	młodszych »	»	X
6	asystentów	»	XI
5	praktykantów	»	—
1	kontrolor kasy	»	VIII
1	kasyer	»	VIII
Razem	25 osób		

Koszt obecnego etatu Miejskiej Izby Obrachunkowej i Kasy miejskiej wraz z kosztem na dyetaryuszy wynosi koron 88.344 *(vide dołączona tabela I.)*.

Razem pracuje obecnie w Miejskiej Izbie Obrachunkowej 37 osób, w tem 13 dyetaryuszów, z których 12 opłaca fundusz miejski a 1 fundusz akcyzowy.

Ze względu na ważność i odpowiedzialność czynności w Miejskiej Izbie Obrachunkowej ilość posad nieetatowych winna być jaknajbardziej ograniczoną, nie wiele bowiem znajdzie się w Izbie agend, które możnaby be z obawy niezaprzysiężonym powierzać funkcyonaryuszom.

Cały dział likwidacyjny wyklucza zajęcie urzędników nieetatowych, a w buchalteryi mogą oni być użyci tylko przy czynnościach manipulacyjnych. Ponieważ z powodu rozrostu agend zajdzie potrzeba przyjęcia koniecznie jeszcze kilku sił, dlatego nowy etat normuje się tak, aby razem obejmował 43 osób, w tem 6 posad praktykantów prowizorycznych i jedna posada X. rangi dla kierownika Okręgowego Urzędu pośrednictwa pracy, która w myśl uchwały Rady miasta ma wchodzić w skład etatu Miejskiej Izby Obrachunkowej. Proponowany nowy etat spowoduje większy wydatek roczny K 29.060, a przedstawia się następująco:

1	dyrektor	ranga	VI
2	radców Miejskiej Izby Obrachunkowej	»	VII
1	rewident techniczny	»	VIII
5	rachmistrzów	»	VIII
1	kontrolor kasy	»	VIII
1	kasyer	»	VIII
9	starszych adjunktów	»	IX
10	młodszych adjunktów	»	X
7	asystentów	»	XI
6	praktykantów	»	—
Razem	43 osób.		

Z rozszerzeniem Krakowa i tem spowodowanym wzrostem czynności wszystkie dykasterye i wydziały Magistratu i zakłady miejskie w zrozumieniu ich słusznych potrzeb uzyskują zwiększenie i poprawę etatów, słusznem jest przeto, aby i Miejska Izba Obrachunkowa zorganizowana została tak, by mogła podołać zwiększonym i coraz bardziej rosnącym obowiązkom. Ogólny roczny wydatek na nowy etat Miejskiej Izby Obrachunkowej i Kasy miejskiej wynosić będzie w Krakowie **K 117.404** (*vide tabela II.*), a w innych miastach wynosi

w Gracu wedle zamknięcia za rok 1909	K 252.000
w Bernie wedle budżetu na rok 1909	» 144.000
we Lwowie przeszło	» 200.000

Wszystkie miasta zbliżone ludnością do Wielkiego Krakowa jak Grac, Berno, Lwów, dotują dyrektora Izby Obrachunkowej VI. rangą, z tej słusznej wychodząc zasady, że szef najwyższej miejskiej kontroli musi posiadać dostateczną rangę urzędową.

Wielka odpowiedzialność jaka łączy się z kierownictwem Izby Obrachunkowej, gdzie cała gospodarka miejska koncentruje się i swój właściwy znajduje wyraz — odpowiedzialność ta musi iść w parze z odpowiedniem uposażeniem tego wydziału. Przez wzgląd na poważną jej rolę, jaką w administracyi miejskiej odgrywa, znaczenie jej róść a nie zmniejszać się winno; dlatego też skoro koncept otrzymał rangę V., ma otrzymać kilka rang VI. i więcej rang VII., Budownictwo miejskie otrzymało dwie rangi VI. i kilka rang VII, Zakład wodociągowy uzyskał dla dyrektora rangę VI, to nadanie VI. rangi dyrektorowi Izby Obrachunkowej jest wskazanem dla zachowania *niveau* powagi Izby Obrachunkowej w hierarchii urzędniczej Magistratu.

Proponowane dwie VII. rangi przeznacza się dla starszych urzędników, którzy oprócz innych ważnych agend będą mogli być w razie potrzeby upoważnieni do zastępstwa dyrektora.

Agendą urzędników VII. rangi będzie rewizya czynności w Miejskiej Izbie Obrachunkowej i Kasie miejskiej, kierownictwo nad zestawieniami zamknięć rachunkowych oraz wykonywanie na polecenie Prezydenta miasta za wiedzą Dyrektora Miejskiej Izby Obrachunkowej stałej kontroli zakładów miejskich i pobocznych kas miejskich, np. gazowni, elektrowni, zakładu wodociągowego, akcyzy, tramwaju, składu węgla, fabryki płyt betonowych, Muzeum Narodowego, Muzeum techniczno-przemysłowe, Muzeum Czapskich, domu Matejki, Starego Teatru i mających w przyszłości powstać innych zakładów miejskich oraz wykonywanie szkonter kasowych w powyższych zakładach w każdym najmniej cztery razy do roku, przedkładanie z tych czynności sprawozdań dyrektorowi Izby Obrachunkowej, który wnioski sprawozdawców przedkładać będzie Prezydentowi miasta.

Rangi VIII. rachmistrzów nadane będą starszym urzędnikom, którym powierzy się ważniejsze czynności. Z mających się utworzyć dalszych posad trzy będą potrzebne do prowadzenia pożyczek gminnych, jedna do rozchodów funduszu miejskiego, jedna do likwidowania dodatków gminnych z gmin do Krakowa przyłączonych, wreszcie jedna do pomocy likwidowania ksiąg etatowych.

Uwzględniając, że obecnie zachodzi potrzeba systemizowania dwóch kasyerów, jednego dla rozchodów, drugiego dla przychodów, rezerwuje się na ten cel jedną posadę. Reszta zwiększy niewystarczające dziś siły likwidatury i buchalteryi.

Postanawia się, by objęte nowym etatem posady praktykantów były prowizorycznemi z roczną pensyą K 1.500 z tem jednak, że po dopełnieniu warunków kwalifikacyi i nienagannej służbie praktykant po trzech latach bez względu na stan etatu otrzymuje stabilizacyę w XI. randze.

Automatyczne posunięcie praktykantów po trzech latach do rangi XI jest koniecznem z powodu żądań wyższych kwalifikacyi i dlatego, że dawna pensya praktykanta nie odpowiada dzisiejszym stosunkom. Zastrzega się, że do Miejskiej Izby Obrachunkowej i Kasy miejskiej przyjęci być mogą w przyszłości kandydaci z wykształceniem akademicko-komercyalnem, t. j. z ukończonemi szkołami średniemi, gimnazyum albo wyższą szkołą realną i egzaminem dojrzałości oraz egzaminem z ukończenia kursu abituryentów przy Akademii handlowej i egzaminem z rachunkowości państwowej i kupieckiej, złożonym w c. k. Namiestnictwie we Lwowie, lub kandydaci, którzy wykażą się świadectwem z ukończenia Akademii handlowej i egzaminem z rachunkowości państwowej kupieckiej.

Urzędnicy Miejskiej Izby Obrachunkowej i Kasy Miejskiej złożyć muszą nadto egzamin fachowy, o ile zostanie przepisany nową instrukcyą służbową.

We Lwowie na **185.546** ludności jest w etacie Miejskiej Izby Obrachunkowej 1 ranga **VI,** 4 rangi **VII,** 8 rang **VIII,** 11 rang **IX,** 14 rang **X,** niższych rang **25** razem urzędników **63.**

W Gracu na **159.625** ludności: 1 ranga **VI,** 3 rangi **VII,** 7 rang **VIII,** 9 rang **IX,** 11 rang **X,** niższych rang **40** razem urzędników **71.**

W Bernie na **121.317** ludności, a więc w mieście liczebnie mniejszem od Krakowa, 1 ranga **VI,** 2 rangi **VII,** 4 rangi **VIII,** 8 **IX,** 8 **X,** niszych rang **30,** razem urzędników **53.**

Porównując dotychczasowy etat w Krakowie, obejmujący **25** urzędników z miastami wyżej wymienionemi powinno było być już obecnie przy ludnoścl **108.031** jaką Kraków dawniej liczył **36** posad etatowych, było zatem 11 posad mniej. Obecnie gdy ludność Krakowa wynosi **154.893** mieszkańców, to w stosunku do tej cyfry i ilości urzędników w miastach wymienionych nowy etat powinien posiadać w Wielkim Krakowie w stosunku do Lwowa urzędników **52,** w stosunku do Gracu urzędników **70,** w stosunku do Berna urzędników **68.** Przyjmując, że jak wyżej wykazano w dawnym Krakowie powinno było być urzędników **36** to w Wielkim Krakowie powinno się dla Miejskiej Izby Obrachunkowej i kasy miejskiej proponować posad **52.**

Licząc się jednak z finansami gminy proponuje się tylko to, co na razie jest niezbędne i ustanawia nowy etat **dla Miejskiej Izby Obrachunkowej** i kasy miejskiej obejmujący **43** posad.

Prezydyum stoł. król. m. Krakowa oraz Sekcye II. i III. Rady m. wnoszą:

Świetna Rada miasta uchwali:

1) Uchwala się proponowany nowy etat dla Miejskiej Izby Obrachunkowej i Kasy Miejskiej, które to etaty stanowić mają w przyszłości jedną całość i wzywa się Dyrektora tejże Izby, aby możliwie w najkrótszym czasie opracował nową instrukcyę służbową dla Izby Obrachunkowej i Kasy Miejskiej.

2) W miejsce dotychczasowych poborów praktykantów rachunkowych ustanawia się adjutum koron 1.500 rocznie bez prawa do trzechleci i dodatku kwaterowego.

Dla pozostających już obecnie w służbie praktykantów rachunkowych co do ich poborów będą mieć zastosowanie dotychczasowe normy.

3) Z etatu urzędników Miejskiej Izby Obrachunkowej przydzielać będzie prezydent miasta urzędnika na kierownika Miejskiego Urzędu pośrednictwa pracy.

4) Na koszta zwiększonego wydatku spowodowanego powyższą regulacyą etatu wstawić do budżetu funduszu obrotowego miejskiego na rok 1911 kwotę kor. 20.000, do budżetu funduszu akcyzowego kwotę kor. 4.000, do budżetu funduszu gazowni kwotę kor. 2.000, do budżetu funduszu elektrowni kwotę kor. 2.000.

Kraków, 22 stycznia 1911 r.

Dr. Stanisław Ponikło
radca miejski.

Tabela 1.

Koszt obecnego etatu

Miejskiej Izby Obrachunkowej wraz z Kasą miejską.

	K	h	K	h
1 ranga VII. Dyrektor 4800 + 1288			6088	—
1 » VIII. Radca rachunkowy 3600 + 1104 + 366 .			5070	—
1 » VIII. Rewident techniczny 3600 + 1104 + 800 + 400 + 400			6304	—
1 » VIII. Likwidator 3600 + 1104			4704	—
3 » IX. Starszych adjunktow 8400 + 2880 + 800 + 300			12380	—
5 » X. Młodszych adjunktów 11000 + 3840 + 418			15258	—
6 » XI. Asystentów 9600 + 3456 + 808 + 240 . .			14104	—
5 praktykantów 6000 + 1920 + 234			8154	—
			72062	—
Kasa miejska:				
1 ranga VIII. Kontrolor 3600 + 1104 + 400	5104	—		
1 » VIII. Kasyer 3600 + 1104 + 800 + 300 . . .	5804	—	10908	—
25 osób. Razem . . .			82970	—
Dodaje się koszt 13-tu dyetaryuszów obecnie w Izbie zajętych, a mianowicie 8 po K 960 rocznie . . .	7680	—		
1 K 1800, 1 K 1470, 1 K 1440, 1 K 1022 1 K 2400 . .	8132	—	15812	—
Koszt obecnej Izby Obrachunkowej wynosi . .			98782	—
Odchodzi:				
1 ranga VIII. Radca rachunkowy płatny z fund. akcyz.	5070	—		
1 » X. Młodszy adjunkt płatny z fund. wodociąg.	2968	—		—
1 dyetaryusz płatny z funduszu akcyzowego	2400		10438	
Pozostaje . . .			88344	—

Tablica II.

Tabela nowego etatu

Miejskiej Izby Obrachunkowej i Kasy miejskiej z poborami i kosztami.

		K	h	K	h
1 ranga	VI. Dyrektor 6400 + 1472			7872	—
2 »	VII. Radców miej. Izby Obrachunk. à 4800 + 1288 = 9600 + 2576			12176	—
1 »	VIII. Rewident techniczny 3600 + 1104 + 800 + 400 + 400			6304	—
5 »	VIII. Rachmistrzów à 3600 + 1104 = 18000 + 5520			23520	—
1 »	VIII. Kontrolor kasy 3600 + 1104 + 400 . . .			5104	—
1 »	VIII. Kasyer 3600 + 1104 + 800 + 300 . . .			5804	—
9 »	IX. Starszych adjunktów à 2800 + 960 = 25200 + 8640			33840	—
10 »	X. Młodszych adjunktów à 2200 + 768 = 22000 + 7680			29680	—
7 »	XI. Asystentów à 1600 + 576 = 11200 + 4032			15232	—
6 praktykantów à K 1500				9000	—
43 osób.	Razem . . .			148532	—
	Odchodzi:				
1 ranga	VII. Radca miej. Izby Obrach. płatna z fund. akcyzowego	6088	—		
1 »	VIII. Rachmistrz płatna z fund. akcyzowego .	4704	—		
1 »	VII. Radca miej. Izby Obrach. płatna po połowie z funduszów gazowni i elektrowni . . .	6088	—		
2 »	IX. Starszych adjunktów, płatna z funduszu wodociągowego	7520	—		
1 »	IX. Starszy adjunkt, płatna z fund. węglowego	3760	—		
1 »	X. Młodszy adjunkt, płatna z funduszu urzędu pośrednictwa pracy	2968	—	31128	—
				117404	—
Ponieważ wedle budżetu r. 1911 koszt dawnego etatu jak wyjaśnia tablica obok, kosztował				88344	—
Przeto nowy etat spowoduje większy wydatek				29060	—